

Complexnummer: 524022

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

St. Servatius

Aantal complexonderdelen

6

Monumentnummers van complexonderdelen

524023, 524024, 524025, 524026, 524027, 524028

Woonplaats

Venray

Gemeente

Venray

Provincie

Limburg

Locatie van het hoofdobject

Stationsweg 46, 5803 AC te Venray

Complexomschrijving

Inleiding.

Complex bestaande uit een voormalig hoofdgebouw (Paviljoen A) met onderaardse gang, drie behandel paviljoens (Paviljoen G, I en J) met twee tuinen, een volière annex duiventil en een tuinhuis oorspronkelijk behorend tot het krankzinnigengesticht St. Servatius te Venray.

Deze psychiatrische inrichting voor mannen is in de jaren 1905-1907 in opdracht van de Broeders van Liefde van Gent naar ontwerp uit 1905 van de Turnhoutse architect Henri van der Plas tot stand gekomen. De inrichting is gebouwd op een perceel ten oosten van Venray, tussen de huidige Stationsweg in het noorden en de Servatiusweg in het zuiden.

De oorspronkelijke aanleg kenmerkt zich door een symmetrische opzet met in de middenas onder meer een hoofdgebouw en een paviljoen voor bedverpleegden. In twee assen aan weerszijden de diverse zelfstandige paviljoens met eigen achtertuinen. De paviljoens werden omgeven door wandelgebied met sierelementen en bouwland. De verschillende gebouwen werden verbonden door paden, door glazen gangen en deels door twee elkaar kruisende onderaardse gangen. Voorts werden enkele dienstgebouwen gebouwd, een boerderij, een watertoren en aan de overzijde van de Stationsweg twee woningen voor gestichtsgeneesheren. De gebouwen werden in alfabetische volgorde aangeduid met A tot en met S en kenmerken zich door een bij het Belgische eclecticisme aansluitende mengeling van neo-renaissance en neo-barok.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan het einde van de jaren '20 vonden verbouwingen en uitbreidingen aan de paviljoens plaats naar ontwerp van architect Jos Bekkers uit Haarlem. Tijdens Tweede Wereldoorlog zijn enkele gebouwen verloren gegaan, in jaren '70 en '80 van de twintigste eeuw zijn veel van de overgebleven paviljoens gesloopt en werd het terrein verdicht met nieuwbouw. De glazen verbindingsgangen zijn verdwenen. De overige nog bestaande oorspronkelijke gebouwen alsmede de gewijzigde terreinaanleg worden niet in de bescherming van rijkswege opgenomen.

Omschrijving.

De in de bescherming opgenomen paviljoens liggen in de voormalige middenas en in het oostelijke deel van de aanleg. Paviljoen A ligt achter een nieuw hoofdgebouw in de oude middenas. Paviljoen G ligt in het noordoosten en is onderdeel van de voorhoede van de aanleg waardoor het een rijkere uitvoering met koepeldaken vertoont. Paviljoen I en J hebben nog een eigen tuin zoals oorspronkelijk bij elk paviljoen aanwezig was. In deze tuinen zijn een tuinhuis en een volière bewaard gebleven.

Alle paviljoens, tenzij anders vermeld, zijn vrijstaand en kenmerken zich door een symmetrische opzet onder een samengesteld schilddak of onder zadeldak. De daken zijn belegd met gesmoorde muldenpannen of tuile du Nordpannen, afgezien van paviljoen A dat gedekt is met leien. De pannendaken hebben nog kleine oorspronkelijke gietijzeren dakraampjes en pironnen op de nokuiteinden. Om de daken lopen geprofileerde, witgeschilderde bakgoten op gesneden gootconsoles. De drie in de bescherming opgenomen behandel-paviljoens zijn twee of eenlaags en voorzien van risalieten. Aan de achterzijde bevinden zich steeds veranda's. De paviljoens zijn opgetrokken in rode baksteen in kruisverband op een gecementeerde plint, die hier en daar gekamd is. Over de gevels lopen sierbanden in gele en zwarte verblendsteen ter hoogte van de onderdorpels en wisseldorpels van vensters en onder de dakgoot. De banden ter hoogte van de wisseldorpels hebben tevens een bloktanddecoratie in zwarte verblendsteen en sluiten aan tegen de vergelijkbaar uitgevoerde vensterbogen. In de gevels komen voornamelijk oorspronkelijke houten veelroedige vensters voor in diverse typen en formaten, steeds bekroond door een rondboogvormig of korfboogvormig bovenlicht met radiale roedenindeling. De vensters hebben hardsteen lekdorpels. In de gevels bevinden zich op regelmatige afstand van elkaar kleine ventilatiegaten met rechthoekige gietijzeren roostertjes.

Waardering.

Het complex St. Servatius is van algemeen, cultuur-historisch en architectuur-historisch belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-maatschappelijke en een medische ontwikkeling, als kenmerkend voorbeeld van een psychiatrische inrichting na de Krankzinnigenwet van 1884.

Het complex heeft typologische waarde als overblijfsel van een goed uitgewerkt voorbeeld van het paviljoenenstelsel, met een in dit geval sterk geometrisch en symmetrische opzet met voor die tijd rationele infrastructuur binnen een parkachtige aanleg met sierelementen. Het complex heeft architectuur-historische waarde vanwege de voor psychiatrische inrichtingen in deze periode kenmerkende schilderachtige architectuur, met invloeden uit de neo-barok en neo-rennaissance. Het complex heeft stedenbouwkundige waarde vanwege de bijzondere opzet en vanwege de beeldbepalende ligging in het voormalige buitengebied van het dorp Venray. Het complex bezit hoge ensemblewaarden met het nabijgelegen in dezelfde tijd tot stand gekomen instituut St. Anna voor vrouwen.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 524023

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82712/29

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Venray		Venray		Limburg			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Stationsweg	46			5803 AC	Venray		
D'n Herk	1			5803 DM	Venray		
D'n Herk	3			5803 DM	Venray		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Venray		T				6894	

Omschrijving**

Inleiding.

Voormalig HOOFDGEBOUW (Paviljoen A) van het St. Servatiusgesticht, gebouwd in de jaren 1905-1907 naar ontwerp van Henri van der Plas en bestaande uit een kapel, een dienstgebouw met centrale keuken en een onderaardse gang. Het hoofdgebouw is gelegen aan de voorzijde van de middenas van de aanleg en had aan de noordzijde oorspronkelijk een breed representatief administratiegebouw dat in 1944 verwoest werd.

Omschrijving.

Het hoofdgebouw paviljoen A bestaat uit een kapel die haaks achter het thans verdwenen administratiegebouw is gelegen en door twee gangen langs de gevels wordt verbonden met het achterliggende dienstgebouw. Dit dienstgebouw bestaat uit twee blokvormige vleugels waartussen zich een lager keukenvolume bevindt. Aan de noordzijde heeft de kapel een aangebouwde entreepartij uit het derde kwart van de twintigste eeuw op de plaats van het vroegere tussenlid naar het verdwenen administratiegebouw. De gevels van kapel en dienstvleugels dragen de algemene kenmerken zoals beschreven in de complexomschrijving (monumentnummer 5638231), waarbij de gevels van de kapel een afwijkende rondbooggeleding bezitten gebaseerd op Florentijns maaswerk. De daken van paviljoen A zijn gedekt met leien.

De kapel heeft de vorm van een Latijns kruis met een rechtafgesloten koor. De kapel heeft een vijf traveeën tellend schip en drie traveeën tellende transeptarmen, met zadeldaken gedekt. In de dakschilden bevinden zich kleine dakkapellen. Om het dak een goot

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met geprofileerde consoles zoals elders. Op het noordelijke nokuiteinde een veelzijdige klokkenstoel op rechthoekige basis, met galmgaten en wijzerplaten. De klokkenstoel wordt afgedekt door een aan de voet uitzwenkende veelzijdige en overstekende spits bekroond met kruisbloem, kruis en haantje.

De zijgevels hebben in elke travee hoge rondboog tweelichten bekroond door een oculus, gevat binnen een grotere rondboog. De omlijstingen zijn uitgevoerd in gele verblendsteen met toepassing van hardsteen aanzetstenen en boogstenen. De traveeën worden gescheiden door steunberen. De eindgevels worden afgesloten met puntgevels met hardsteen schouderstukken. In de eindgevels hoge rondboog drielichten met hoger middenvenster bekroond door een blinde oculus en omgeven door een grotere rondboog.

Het inwendige van de kerk bestaat uit een kerkship met transeptarmen afgesloten door tongewelven voorzien van gordelbogen terwijl de viering is overkluisd door een kruisgewelf. Het oorspronkelijke veelkleurige, gedeeltelijk beschilderde en betegelde interieur is verdwenen toen de kerk conform veranderde liturgische opvattingen en smaakgevoel in de tweede helft van de twintigste eeuw werd versoberd.

Langs het schip en de transeptarmen van de kapel loopt een eenlaags, met glas dichtgezette wandelgang die aansluit tegen de noordgevels van de twee dienstvleugels. De gang is aan de westzijde gedeeltelijk vervangen door een gemetselde aanbouw uit het vierde kwart van de twintigste eeuw. De gang is opgebouwd op een lage voetsmuur in kruisverband waarop een raamwerk met geprofileerde stijlen en regels. In de wanden van de gang oorspronkelijke dubbele deuren, voorzien van dichte onderpanelen en een vierruits glasingdeling. De keuken bevond zich oorspronkelijk in een eenlaags volume onder zadeldak, geflankeerd door de twee dienstvleugels, maar is uitgebreid naar de oorspronkelijk open ruimte tussen kapel en gangen. De dienstvleugels en een gedeelte van de keuken zijn onderkelderd. Beide vleugels zijn twee bouwlagen hoog onder een eigen flauw hellend schilddak bekroond door pironnen op de nokuiteinden. In beide voorgevels bevindt zich ter benadrukking van de middenas een topgevel, waarin een laadluik met hijsbalk. De twee vleugels zijn aan de west- en oostzijde vermoedelijk reeds aan het einde van de jaren twintig van de twintigste eeuw in dezelfde trant uitgebreid. De gevels vertonen een regelmatige indeling met vensters gebruikelijk voor het Servatiusgesticht. Langs de achtergevel loopt een open veranda met glazen lessenaardak gedragen door standvinken op een voetsmuur. Van deze veranda is een gedeelte aan de oostzijde alsmede een westelijk deel in tact, het middendeel is sterk aangetast. Het centrale gedeelte van de veranda ter hoogte van de keuken is vervangen door een eenlaags rechtafgesloten aanbouw. Het interieur van de keuken is wat constructie betreft gewijzigd en volledig gemoderniseerd. In de kelder van de keuken bevinden zich nog oorspronkelijke vloertegels. De beide dienstvleugels zijn op onderdelen gemoderniseerd met behoud van de oorspronkelijke ruimtelijke opzet.

Tussen paviljoen A en het zuidelijk ervan gelegen bedverpleegpaviljoen M loopt een gedeeltelijk onderaardse gang, restant van de onderaardse infrastructuur die dit paviljoen verbond met de keuken in het noorden, en drie paviljoens voor onrustigen en onzindelijken in de achterhoede van de aanleg. De onderaardse gang loopt vanaf het keukengebouw naar paviljoen M en is toegankelijk vanuit de huidige stookkelder van paviljoen A. Oorspronkelijk bevond deze gang zich een halve meter boven het maaiveld met lichtopeningen in de opbouw, thans is de bovenzijde van de gang verdwenen onder recentere nieuwbouw.

Waardering.

Paviljoen A is van algemeen, cultuur-historische en architectuur-historisch belang als essentieel onderdeel van de psychiatrische inrichting St. Servatius die aan het begin van de twintigste eeuw volgens het paviljoenstelsel werd gebouwd. De kapel herinnert hierbinnen in het bijzonder aan de Rooms-Katholieke oorsprong van het instituut.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het hoofdgebouw heeft architectuur-historische waarde vanwege de herkenbare typologische opzet van het gebouw waarin diverse centrale functies zijn ondergebracht, en valt onder meer op vanwege de uitvoering van de kapel met een gevelgeleding verwijzend naar Florentijnse motieven.

Het paviljoen bezit stedenbouwkundige waarde vanwege de functionele en beeldbepalende ligging in de middenas van de aanleg en vanwege de bewaard gebleven onderaardse gang die een onderdeel is van de oorspronkelijke infrastructuur van de inrichting.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Gezondheidszorg

Kapel (F)

Functie

Psychiatrische inrichting

Kapel(F1)

Monumentnummer*: 524024

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82711/172

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Venray	Venray	Limburg

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Venray	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Venray	T			4411

*Omschrijving***

Inleiding.

PAVILJOEN ("Paviljoen G") van het St. Servatiusgesticht in 1905-1907 gebouwd naar ontwerp van Henri van der Plas en oorspronkelijk bestemd voor 60 behoeftige rustige patiënten. Het paviljoen is vooraan in de noordoostelijke hoek van de aanleg gelegen en heeft een representatieve voorgevel met opvallende koepeldaken. Achter paviljoen G bevindt zich geen besloten achtertuin meer. In de rechter zijgevel wijzen bouwsporen op een verdwenen glazen verbindingsgang.

Omschrijving.

Vrijstaand paviljoen van twee bouwlagen en een zolderverdieping op samengesteld grondplan met aan de noordzijde twee hoekrisalieten bekrond door forse koepeldaken. Het samengestelde schilddak is belegd met gesmoorde muldenpannen en wordt bekrond door pironnen op de nokuiteinden. De koepeldaken zijn belegd met leien en versierd met blinde oeil-de-boeufs. De koepel staat op een vijfzijdige, zich verjongende tamboer als overgang tussen de veelhoekig risaliet en de in omtrek cirkelvormige koepel. De koepels worden afgesloten door een blinde lantaarn rondom gedecoreerd met cirkels en gedekt door een tweede koepeltje bekrond door een smeedijzeren siernaald met windvaan.

De gevels met gecementeerde, deels gefrijnde plint bezitten de algemene kenmerken van de paviljoens zoals beschreven in de complexomschrijving (monumentnummer 5638231), zij het dat paviljoen G rijker is uitgevoerd met een aan de voor- en zijgevels uitkragende gootlijst op een uitgemetseld boogfries waarin toepassing van hardsteen. De omlopende bakgoot wordt ondersteund door rijker gesneden consoles en in de voorgevel komen grotere, samengestelde vensters onder korfboogvormige bovenlichten voor.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De voorgevel kent een voornamelijk symmetrische indeling met vensters zoals beschreven. De afgeschuinde hoeken van de vijfzijdige risalieten zijn afgezet met rode verblendsteen. In de risalieten bevinden zich naast genoemde vensters ook blinde vensters.

De rechter zijgevel heeft een bijna symmetrische indeling in vijf vensterassen. De bredere middenas heeft in de eerste bouwlaag een entree met dubbele deur voorzien van ruitindeling. De deur heeft een korfboogvormig bovenlicht met tussen deur en bovenlicht een extra lichtstrook. De verdieping bevat enkele blinde vensters. Voor de gevel een rolstoelbaan en nieuwe stoep van drie treden. De drie rechter assen van de eerste bouwlaag zijn in zichtbaar nieuwer metselwerk uitgevoerd. Hier bevond zich vermoedelijk de aansluiting van de thans verdwenen glazen verbindingsgang.

De linker zijgevel heeft links een platgedekte oorspronkelijk uitbouw over twee bouwlagen voorzien van kleine wc-raampjes in de eerste bouwlaag. Rechts hiervan vensters zoals beschreven.

De achtergevel bezit rechts een gemetselde eenlaags uitbouw. De serre die zich tegen de achtergevel bevindt sluit tegen deze uitbouw aan. Deze vermoedelijk oorspronkelijk open veranda is vermoedelijk in het eerste kwart van de twintigste eeuw met glas dichtgezet en bestaat uit een constructie met standvinken op een hardstenen balustrade. De veranda is grotendeels met een lessenaardak afgesloten, maar geheel links en ongeveer in het midden platgedekt. Ter hoogte van deze platten bevinden zich in de tweede bouwlaag deuren.

Het interieur heeft de hoofdopzet met een doorlopende middengang in de breedte van het pand bewaard, maar is wat afwerking van deuren, vloeren en plafonds betreft volledig gemoderniseerd. In de kelder zijn nog wel diverse vloeren belegd met patroontegels bewaard, voorts de hardstenen bordestrap in de noordwestelijke risaliet en de houten constructies van de hoge onbeschoten kap en koepeldaken.

Waardering.

Paviljoen G is van algemeen, cultuur-historisch en architectuur-historisch belang als essentieel onderdeel van de psychiatrische inrichting St. Servatius die aan het begin van de twintigste eeuw volgens het paviljoenstelsel werd gebouwd.

Het pand is in samenhang met de andere bewaard gebleven paviljoens van typologische waarde omdat ze door hun situering in de aanleg, hun specifieke ruimtelijke opzet en gevelbehandeling illustratief zijn voor de categoriale behandeling naar sociale klasse en stoornis die inrichtingen in deze periode kenmerken. Paviljoen G is hierbinnen van stedenbouwkundige waarde vanwege de prominente ligging vooraan in de aanleg en heeft een bijzondere architectonische verschijningsvorm met onder meer neo-barokke koepeldaken, waardoor het paviljoen ook een architectonische zeldzaamheidswaarde bezit.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Cultuur, gezondheid en wetenschap	Gezondheidszorg	Psychiatrische inrichting
Cultuur, gezondheid en wetenschap	Gezondheidszorg	Ziekenpaviljoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 524025

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82712/48

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Venray	Venray	Limburg		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Venray	T			6894

Omschrijving**

Inleiding.

PAVILJOEN ("Paviljoen I") van het St. Servatiusgesticht in 1905-1907 gebouwd naar ontwerp van Henri van der Plas en oorspronkelijk bestemd voor 50 behoeftige halfrustige patiënten. Het paviljoen is gelegen in het midden van de meest oostelijke as van de aanleg en heeft aan de achterzijde nog een oorspronkelijke TUIN.

Omschrijving.

Vrijstaand paviljoen met een aan de zuidgevel grenzende rechthoekige tuin omgeven door een haag en aan de noordzijde gedeeltelijk afgesloten door een korte tuinmuur. Deze muur is opgemetseld in rode baksteen, voorzien van een plint, versierd met een band in gele verblendsteen en afgesloten met een ezelsrug. In de muur een doorgang met een rondboogvormige afsluiting omlijst in gele verblendsteen en voorzien van een houten opgeklampte deur. In het midden van de tuin een verdiept gazon, waaromheen een pad van rode klinkers. In het midden van het gazon een veelhoekig gemetseld waterbassin, en aan elke zijde van het gazon enkele bakstenen treden. De tuin kent voorts een eenvoudige, in de loop der jaren aangepaste sierbeplanting.

Het paviljoen telt twee bouwlagen en een kapverdieping met aan voor- en achterzijde hoekrisalieten. Het pand wordt afgedekt door een samengesteld schilddak belegd met gesmoorde muldenpannen en bekroond met nokpironnen. Het dak heeft een omlopende bakgoot met eenvoudig gesneden klossen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen en bezitten de algemene kenmerken zoals beschreven in de complexomschrijving onder monumentnummer 5638231.

De voorgevel heeft een regelmatige indeling met de voor het St. Servatiusgesticht gebruikelijke vensters. Tegen het rechter, twee assen brede risaliet bevindt zich een restant van een glazen gang. De gang maakt een hoek van negentig graden en leidt naar de entree van het paviljoen in de oksel van gevel en risaliet. De gang heeft een glazen opbouw met glazen lessenaardak op een bakstenen voetmuur. De gang is in het westen door een bakstenen eindmuur gesloten.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De rechter zijgevel heeft rechts een thans over twee bouwlagen doorlopende platgedekte uitbouw, die oorspronkelijke één bouwlaag hoog was. In de eerste oorspronkelijke bouwlaag een serie kleine rondboogvensters. Het terugliggende geveldeel links heeft smalle gekoppelde en zelfstandige vensters zoals beschreven.

De linker zijgevel heeft een uitbouw ter breedte van de vierde vensteras van links. De uitbouw is bijna twee bouwlagen hoog en platgedekt. In de uitbouw kleine meerruits valraampjes. In elke as aan weerszijden van dit risaliet heeft deze gevel vensters zoals beschreven, waarbij er twee op de begane grond en één in de tweede bouwlaag blind zijn.

De achtergevel heeft tussen de risalieten een iets uitstekende, oorspronkelijk open veranda met standvinken op een hardstenen balustrade. De veranda is met een lessenaardak afgesloten, behalve in de beide hoeken waar de veranda twee bouwlagen hoog is en platgedekt. Ter hoogte van deze platten bevinden zich deuren op de verdieping. Op het oostelijke plat sluit een moderne brandtrap aan.

Centraal in de balustrade een opening met een trap naar de tuin, voorzien van een hardstenen balustrade. De veranda is thans geheel dichtgezet met moderne ramen en deuren, met behoud van de oorspronkelijke constructie. In het interieur is de oorspronkelijke ruimtelijke opzet in veel opzichten bewaard gebleven, met een verbindingsgang langs de noordgevel, zalen aan de zuidzijde en sanitaire ruimten en trappartijen ondergebracht in de beide hoekrisalieten.

In het interieur zijn tevens elementen van de oorspronkelijke afwerking bewaard gebleven zoals een tegelvloer in de glazen gang, de bordestrap en enkele paneeldeuren met bijbehorende geprofileerde deurkozijnen.

Waardering.

Paviljoen I met bijbehorende achtertuin is van algemeen, cultuur-historisch en architectuur-historisch belang als essentieel onderdeel van de psychiatrische inrichting St. Servatius die aan het begin van de twintigste eeuw volgens het paviljoenstelsel werd gebouwd.

Het pand is in samenhang met de andere bewaard gebleven paviljoens van typologische waarde omdat ze door hun situering in de aanleg, hun specifieke ruimtelijke opzet en gevelbehandeling illustratief zijn voor de categoriale behandeling naar sociale klasse en stoornis die inrichtingen in deze periode kenmerken.

Vanwege de aanwezigheid van een achterliggende patiententuin geeft het pand bovendien een zeer compleet en oorspronkelijk beeld van een behandel paviljoen van een psychiatrische inrichting uit deze tijd.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken
Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen
Gezondheidszorg

Functie

Tuin
Ziekenpaviljoen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 524026

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82712/23

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Venray	Venray	Limburg

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Venray	T			6894

Omschrijving**

Inleiding.

VOLIERE met DUIVENHOK in de tuin achter Paviljoen I van het St. Servatiusgesticht. Het bouwwerk staat in de zuidoostelijke hoek van de tuin en is vermoedelijk omstreeks 1905-1907 geplaatst ter verfraaiing van de patiëntentuin.

Omschrijving.

Voliere met hierop een duivenhok, opgebouwd op een achthoekig bakstenen voetstuk met zwartgeteerde plint. Het betreft een houten constructie van geprofileerde, donkergekleurde hoekstijlen met regels waartegen een beschot van witgeschilderde verticale houten delen. Het bouwwerk wordt afgesloten met een achzijdig tentdak met nokpiron en flink overstek gedragen door schoren tegen de hoekstijlen. In het dak bevindt zich een kleine dakkapel met vlieggat. De zes naar het buitenterrein gerichte zijden zijn volledig gesloten en slechts voorzien van enkele vlieggaten met vliegplankjes. Aan de tuinzijde bevindt zich in één zijde een eenvoudige deur onder een tweeruits bovenlicht gevuld met decoratief gebogen roeden en blauw gekleurd glas. De zijde rechts van deze deur heeft over de volle breedte en hoogte een soortgelijke opvallende glasvulling in een vierdelig venster.

Waardering.

De voliere met duivenhok in de tuin van Paviljoen I vertegenwoordigt algemeen belang en is van cultuur-historische en architectuur-historische waarde als functioneel en verfraaiend onderdeel van een van de patiëntentuinen van het St. Servatiusgesticht. Het bouwwerk heeft bouwhistorische en architectuur-historische waarde vanwege de toegepaste techniek als voorbeeld van vroeg twintigste-eeuwse houtbouw, en vanwege de voor die tijd kenmerkende ornamentiek.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Duivenhok(L)
Sport, recreatie, vereniging en horeca	Dierenverblijf (J)	Volière(J)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 524027

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82712/85

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Venray	Venray	Limburg		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Venray	T			6861

Omschrijving**

Inleiding.

PAVILJOEN ("Paviljoen J") van het St. Servatiusgesticht in 1905-1907 gebouwd naar ontwerp van Henri van der Plas en oorspronkelijk bestemd voor 50 lijdende aan vallende ziekte. Het paviljoen telt in afwijking van de overige paviljoens van het gesticht slechts één bouwlaag en is gelegen in de achterhoede van de aanleg ten oosten van de middenas. Achter Paviljoen J is nog een oorspronkelijke TUIN aanwezig.

Omschrijving.

Vrijstaand paviljoen met een aan de zuidgevel grenzende rechthoekige tuin omgeven door een haag met hierin hoge draaihekken. De tuin heeft een wandelpad bestraat met rode klinkers in de vorm van twee elkaar rakende ovalen, overeenkomstig de toestand op foto's van omstreeks 1908. De lobben binnen de paden zijn ingevuld met gras en beplant met enkele struiken en bomen en de tuin kent voorts een eenvoudige sierbeplanting. In de zuidoostelijke hoek van de tuin ligt iets verhoogd een tuinhuis (zie monumentnummer 5638253).

Het paviljoen telt één bouwlaag en een hoge kapverdieping gebouwd op een in hoofdzaak H-vormig grondplan met aan de oostzijde een uitbouw waarin oorspronkelijk enkele isoleercellen. Het samengestelde schilddak heeft gesmoorde tuile du Nordpannen en is op de nokuiteinden bekroond met zinken pironnen. Voor de afwatering een eenvoudige houten geprofileerde bakgoot op kleine, geprofileerde gootconsoles. De bakstenen gevels met lage gepleisterde plint bezitten de algemene kenmerken van de paviljoens beschreven in de complexomschrijving (monumentnummer 5628231). De gevelopeningen bevinden zich bijna allemaal op de oorspronkelijke plaats, maar vrijwel alle vensters zijn vervangen voor kunststof exemplaren met roedeverdeling naar oorspronkelijk model.

De voorgevel kent evenals de achtergevel een vrijwel symmetrische opzet met hoekrisalieten, waarbij de symmetrie wordt doorbroken

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

door de aanbouw aan de oostzijde. In de voorgevel een regelmatige indeling met grote rondboogvensters naar voor het gesticht gebruikelijk model met in het midden een doorbraak met deur uit het derde kwart van de twintigste eeuw. De rechter zijgevel bezit enkele gelijkvormige vensters zoals voornoemd op onregelmatige afstand van elkaar. Rond het middelste venster bouwsporen in het muurwerk. Vermoedelijk is hier ooit een deur vervangen voor een venster.

De linker zijgevel heeft in aansluiting op de achterliggende gang een oorspronkelijke zij-ingang met erboven een laadluik in een topgevel. De achtergevel heeft in het linker risaliet waarin zich oorspronkelijk toiletruimten bevonden, een serie kleine zesruits rondboogvensters op doorlopende lekdorpel. Tussen de risalieten een iets uitstekende oorspronkelijk open veranda bestaande uit negen standvinken op een hardstenen balustrade. In de balustrade twee openingen naar de tuin. De veranda is thans geheel dichtgezet met moderne ramen en deuren en van binnen beschoten, met behoud van de oorspronkelijke constructie.

Het interieur heeft de hoofdopzet met een doorlopende middengang in de breedte van het pand bewaard, maar is inwendig volledig gemoderniseerd. Door de doorbraak in de voorgevel is de structuur van de aan deze zijde oorspronkelijk aanwezige grote slaapzalen doorbroken. De constructie van de hoge, gedeeltelijk nog onbeschoten kap is behouden.

Waardering.

Paviljoen J met bijbehorende tuin is van algemeen, cultuur-historisch en architectuur-historisch belang als essentieel onderdeel van de psychiatrische inrichting St. Servatius die aan het begin van de twintigste eeuw volgens het paviljoenstelsel werd gebouwd.

Het pand is in samenhang met de andere bewaard gebleven paviljoens van typologische waarde omdat ze door hun situering in de aanleg, hun specifieke ruimtelijke opzet en gevelbehandeling illustratief zijn voor de categoriale behandeling naar sociale klasse en stoornis die inrichtingen in deze periode kenmerken.

Vanwege de aanwezigheid van een achterliggende patiëntentuin geeft het pand bovendien een zeer compleet en oorspronkelijk beeld van een behandel paviljoen van een psychiatrische inrichting uit deze tijd.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Kastelen, landhuizen en parken	Tuin, park en plantsoen	Tuin
Cultuur, gezondheid en wetenschap	Gezondheidszorg	Ziekenpaviljoen

Monumentnummer*: 524028

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 15 april 2002
Kadaster deel/nr 82712/70

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Venray	Venray	Limburg

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Venray	T			6894

Omschrijving**

Inleiding.

TUINHUIS in de tuin achter Paviljoen J van het St. Servatiusgesticht. Het tuinhuis is gebouwd omstreeks 1905-1908 en is gesitueerd in de zuidoostelijke hoek op een kunstmatige verhoging uitziend over de tuin.

Omschrijving.

Het vrijstaande houten tuinhuis is gebouwd op een rechthoekige voetplaat met zwartgeteerde plint. De wanden van het bouwwerk, dat uit een constructie van stijlen en regels bestaat, zijn met verticale houten delen dichtgezet. Aan de voorzijde is het tuinhuis voorzien van een groot drielicht met aan de bovenzijde rondboogvormig afgesloten ramen. De ramen zijn gevuld met een decoratieve gebogen roedeverdeling. Het middelste hogere raam wordt halverwege onderbroken door een gesloten veld. De voorgevel heeft voorts een beschot van diagonale houten delen, in de borstwering uitgevoerd in keperverband. Het houten gebouwtje wordt afgedekt met een overstekend zadeldak met de nokrichting dwars op de voorgevel. Langs de zijgevels heeft het dak fors overstekende bakgoten op houten korbelen. De voorzijde is afgewerkt met een eindspant met rondboog, als omlijsting voor het genoemde middenvenster. Het spant is versierd met uitgezaagde vullingstukken.

Waardering.

Het tuinhuis in de tuin van Paviljoen J bezit algemeen belang en is van cultuur-historische en architectuur-historische waarde als functioneel en verfraaiend onderdeel van een van de patiëntentuinen van het St. Servatiusgesticht. Het bouwwerk heeft bouwhistorische en architectuur-historische waarde vanwege de toegepaste techniek als voorbeeld van vroeg twintigste-eeuwse

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

houtbouw, en vanwege de voor die tijd kenmerkende ornamentiek.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinhuis